

UITWERKING COP26-VERKLARING

0. Inleiding

Op 8 november 2021 is door Nederland de COP26-verklaring ondertekend. Hiermee heeft Nederland zich gecommitteerd aan de beëindiging van nieuwe directe¹ internationale overheidssteun aan de unabated² fossiele energiesector en het stimuleren van de energietransitie van fossiele naar duurzame energie, waarbij we publieke steun inzetten om de bijdrage van de private sector te vergroten. Naar aanleiding daarvan is in de Kamerbrief van 8 november 2021 een eerste duiding van de reikwijdte van de COP26-verklaring gegeven. Hieronder volgt de meer gedetailleerde uitwerking.

De indeling van dit document is als volgt:

1. Reikwijdte: welke activiteiten vallen onder de fossiele energiesector (o.b.v. de COP26-verklaring)
2. Uitzonderingen

1. Reikwijdte

Het Parijsakkoord richt zich o.a. op de reductie van broeikasgasemissies door het gebruik van fossiele brandstoffen. De COP-26 verklaring richt zich op de keten, winning en productie van fossiele brandstoffen door de fossiele energiesector.

De volgende activiteiten uit de fossiele waardeketen vallen binnen de fossiele energiesector³:

- Exploratie, winning en transport van fossiele brandstoffen
- Verwerking van fossiele brandstoffen
- Op- en overslag & distributie van fossiele brandstoffen
- Elektriciteitsopwekking middels fossiele brandstoffen

Verkoop en gebruik van fossiele brandstoffen in gebouwde omgeving, transport (voer- en vaartuigen⁴), landbouw en industrie valt hiermee buiten de definitie van de fossiele energiesector. Deze sectoren zullen klimaattransities doormaken, als weergegeven in Nationally Determined Contributions (NDC) en Long Term Strategies (LTS) van alle landen die aangesloten zijn bij het klimaatakkoord.

Ook buiten scope vallen activiteiten in de ketens waar fossiele grondstoffen (feedstock) uitsluitend worden ingezet in industriële toepassingen (zoals staal en plastics). Veelal bestaan daar op dit moment nog geen betaalbare duurzame alternatieven op schaal. Tevens valt herbesteding en ontmanteling van bestaande fossiele infrastructuur buiten de scope van de verklaring.

Onderbouwing

De COP-26 verklaring vraagt om beëindiging van nieuwe directe internationale overheidssteun aan de unabated fossiele energiesector en om het stimuleren van de energietransitie van fossiele naar duurzame energie.

Het beëindigen van overheidssteun richt zich op de fossiele energiesector, bestaande uit investeringen in infrastructuur voor de winning, verwerking en transport van steenkolen, olie & gas, alsmede fossiel gerelateerde elektriciteitsopwekking. Deze onderdelen vallen binnen de scope, omdat:

¹ Indirecte steun betreft steun via multilaterale financiële instellingen waarin de door deze verklaring ingegeven Nederlandse positie mogelijk niet leidt tot blokkeren van besluitvorming over financiering.

² Abated betreft elektriciteitscentrales waar de broeikasgasemissies worden afgevangen en opgeslagen (CCS).

³ Kolen zijn reeds uitgesloten

⁴ Mits niet ingezet de fossiele energiesector.

- Er nu al sprake is van overcapaciteit in het aanbod van fossiele brandstoffen t.o.v. het 1,5°C pad.
- Energie-infrastructuur met lange levensduur (20 tot 100 jaar) dient te passen in het pad naar net-zero CO₂ in 2050, volgens de meest recente wetenschappelijke inzichten.
- De gezaghebbende internationale energieagentschappen aangeven dat investeringen urgent dienen te verschuiven van fossiel naar technologie en energie-infrastructuur om voldoende hernieuwbare energie te kunnen verwezenlijken.
- Investerings in fossiele energie infrastructuur leiden tot een lock-in effect.

2. Uitzonderingen in lijn met 1,5°C

Het uitgangspunt voor het beleid is 'nee, tenzij' in lijn met 1,5°C.

- De COP-26 verklaring biedt beperkt ruimte voor uitzonderingen mits deze in lijn zijn met 1,5°C opwarming en de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs. Nederland zou deze ruimte, waar nodig en gerechtvaardigd, op uitzonderlijke basis kunnen benutten voor olie en gas. Steenkolenketen en onconventionele winning (schalie) zijn reeds uitgesloten van de ekv.
- Het beleid kan periodiek bijgesteld worden op basis van de laatste ontwikkelingen.
- Tabel 1 geeft een overzicht van voorgestelde uitsluitingen en uitzonderingen.

Tabel 1 Overzicht voorgestelde uitsluitingen en uitzonderingen

Uitsluitingen	Uitzonderingen in lijn met 1,5 grad scenario
<p>Exploratie, winning en transport Geen steun voor fossiele infrastructuur ten behoeve van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exploratie & winning van olie & gas • Transport via pijpleidingen 	<p>Uitzondering mogelijk voor toeleveranciers van ondersteunende diensten of kapitaalgoederen voor <u>bestaande</u> fossiele infrastructuur mits:</p> <ul style="list-style-type: none"> • er sprake is van verbetering van de milieuprestatie en/of veiligheid en/of gezondheid, waarbij de economische levensduur niet wordt verlengd <p><i>Noot: herbestemming en ontmanteling van fossiele infrastructuur blijft mogelijk</i></p>
<p>Onderbouwing</p> <ul style="list-style-type: none"> • Binnen de huidige transitiepaden⁵ is mondiaal geen ruimte voor de groei van winning van kolen, olie en gas. • Bestaande capaciteit voor de winning is voldoende om te voorzien in de vraag in het 1,5 °C scenario. Nieuwe fossiele infrastructuur voor de exploratie en winning van olie & gas wordt derhalve niet meer noodzakelijk geacht. • Voor dergelijke investeringen o.b.v. fossiele energie een hoog financieel risico dreigt als 'stranded asset'. Het is voor de overheid niet mogelijk onderscheid te maken welke nieuwe winning zal leiden tot gestrande activa. <p>Voorbeelden EKV-portefeuille</p> <ul style="list-style-type: none"> • EPC contracten voor offshore infrastructuur, o.a. ten behoeve van boorplatformen en pijpleidingen. • Floating Production Storage Offloading (FPSOs) units. • Boorinstallaties, Mooring systems. 	<p>Onderbouwing</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bestaande productie van olie en gas zal, om in lijn te zijn met de 1,5°C paden, geleidelijk moeten worden afgebouwd. • Investerings in bestaande fossiele infrastructuur blijven in deze periode deels nog nodig. • Er is milieuwinst te behalen bij verbeterde milieuprestatie van bestaande infrastructuur (bijv. tegengaan methaan lekkages). Bestaande fossiele infrastructuur kan een rol spelen in toekomstige ketens voor hernieuwbare energie. • Bestaande infrastructuur dient veilig en goed onderhouden te blijven tot aan herbestemming of ontmanteling. <p>Voorbeelden EKV-portefeuille</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brandblussystemen voor bestaande FPSO unit.
<p>Verwerking, op- en overslag & distributie Geen steun voor de fossiele infrastructuur ten behoeve van</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verwerking van olie & gas (olieraffinaderijen & LNG-productie) 	<p>Uitzondering mogelijk voor toeleveranciers van ondersteunende diensten of kapitaalgoederen voor <u>bestaande</u> infrastructuur mits:</p> <ul style="list-style-type: none"> • er sprake is van verbetering van de milieuprestatie en/of veiligheid en/of gezondheid (bijv. voorkomen olielekken, methaanlekkages),

⁵ IEA-rapport Net Zero by 2050, <https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050> , IPCC AR6 WG3 rapport april 2022 <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg3/>

<ul style="list-style-type: none"> Op- en overslag & distributie van olieproducten en gas (terminals, pijpleidingen) 	<p>waarbij de economische levensduur niet wordt verlengd</p>
<p>Onderbouwing</p> <ul style="list-style-type: none"> Bestaande capaciteit voor de verwerking van ruwe olie door raffinaderijen en gas (zoals LNG proces installatie) is voldoende om te voorzien in de vraag in het 1,5 °C scenario. Overcapaciteit voor olieraffinaderijen wordt verwacht. Nieuwe fossiele infrastructuur voor de verwerking van olie & gas wordt derhalve niet meer noodzakelijk geacht. Voor dergelijke investeringen o.b.v. fossiele energie een hoog financieel risico dreigt als 'stranded asset'. Het is voor de overheid niet mogelijk onderscheid te maken welke nieuwe winning zal leiden tot gestrande activa. <p>Voorbeelden EKV-portefeuille</p> <ul style="list-style-type: none"> EPC contracten voor de verwerking van olie en gas, o.a. ten behoeve van de aanleg of uitbreiding van olieraffinaderijen, LNG-verwerkingsinstallaties, terminals en pijpleidingen. 	<p>Onderbouwing</p> <ul style="list-style-type: none"> Diversificatie van bestaande olieraffinaderijen wordt verwacht. Investerings in bestaande fossiele infrastructuur blijven hierdoor nodig. Bestaande infrastructuur dient veilig en goed onderhouden te blijven tot aan herbesteding of ontmanteling. <p>Voorbeelden EKV-portefeuille</p> <ul style="list-style-type: none"> Afsluiters & kleppen voor onderhoud olieraffinaderijen Waterzuiveringen en monsternamesystemen voor olieraffinaderijen Vacuümtrucks voor olieraffinaderijen Installatie flaring reductie raffinaderij Oliestofzuiger in haven voor oliemaatschappij
<p>Elektriciteitsopwekking</p> <p>Geen steun voor elektriciteitsproductie middels olie en gas</p>	<p>Uitzondering mogelijk voor toeleveranciers van ondersteunende diensten <u>of kapitaalgoederen voor bestaande</u> energiecentrales mits</p> <ul style="list-style-type: none"> er sprake is van verbetering van de milieuprestatie en/of veiligheid en/of gezondheid, waarbij de economische levensduur niet wordt verlengd. <p>Uitzondering mogelijk voor elektriciteitsproductie, <u>back-up vermogen en kook-energie</u> in de lage inkomenslanden mits:</p> <ul style="list-style-type: none"> er sprake is van een significante bijdrage aan het oplossen van acuut energietekort of gebrek aan energietoegang in lage inkomenslanden met extreme energiearmoede. er sprake is van een significante bijdrage aan een energietransitie-pad richting klimaatneutraal. er is geen haalbaar duurzaam alternatief en het betreffende land investeert in hernieuwbare energie. <p><i>Noot: Verder blijft de ekv tot 2030 toegankelijk voor gascentrales ter vervanging van kolencentrales indien dit in het betreffende land waar de investering plaatsvindt tot serieuze emissiereductie leidt in lijn met Europese normen voor duurzaamheid.</i></p> <p><i>Noot: olie en gas elektriciteitscentrales uitgerust met Carbon Capture and Storage (CCS), Utilisation (CCU) blijven mogelijk</i></p>
<p>Onderbouwing</p> <ul style="list-style-type: none"> In de transitiepaden dient elektriciteitsproductie mondiaal al in 2040 CO₂ neutraal te zijn. Energiebehoefte westerse landen neemt af door bezuinigingen/efficiëntie. Energiebehoefte opkomende landen neemt toe door economische ontwikkeling. Hernieuwbare energie is nagenoeg overal een kosteneffectieve oplossing. De grote meerderheid van nieuwe elektriciteitsproductie mondiaal betreft al zonnepanelen en wind (90%). Lock-in investeringen olie/gas infrastructuur. 	<p>Onderbouwing</p> <ul style="list-style-type: none"> In lage inkomenslanden met een zwak elektriciteitsnet, en in decentrale elektriciteitssystemen, bieden gascentrales en dieselaggregaten vaak nog de benodigde back-up om variabele hernieuwbare energie te kunnen integreren. Mondiaal vindt op grote schaal innovatie in elektriciteitsnetten en elektriciteitsopslag plaats die dit op termijn overbodig maakt. In bepaalde context biedt LPG/gas een belangrijk alternatief voor traditioneel koken op brandhout en

<p><u>Voorbeelden EKV-portefeuille</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 	<p>houtschool (en daarmee samenhangende gezondheids- en klimaatschade).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dit is in lijn met NL beleid financieringsinstrumentarium, o.a. Invest International. <p><u>Voorbeelden EKV-portefeuille</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Afgassenketels voor bestaande gasturbines/gascentrales (ter verbetering energie efficiëntie). • (hybride) dieselgeneratoren voor lage inkomenslanden. • Voorzieningen voor koken/ verwarmen met LPG.
<p><u>Scheepsbouw (en andere moveable assets)</u></p> <p>Geen steun voor vaartuigen of voertuigen technisch ontworpen en/of met <u>enkel als doel</u> :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanleg en uitbreiding van fossiele infrastructuur voor de exploratie, winning, verwerking van fossiele brandstoffen • Transport van fossiele brandstoffen via spoor, weg- en water 	<p>Uitzondering mogelijk voor specifieke vaar- en voertuigen ten behoeve van ondersteunende diensten voor bestaande fossiele infrastructuur.</p> <p>In lijn met ADSB-groenlabel uitzondering mogelijk voor transport van fossiele brandstoffen middels nieuwe voertuigen (weg of spoor) of nieuwe vaartuigen die gebruik maken van koolstofarme brandstoffen, elektrische of waterstoftechnologieën. Deze uitzondering geldt ook indien aanpassing of vervanging van bestaande voertuigen, spoor- of scheepsvloot leidt tot een vermindering van de broeikasgasemissies van ten minste 20%.</p>
<p><u>Onderbouwing</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestaande capaciteit voor de winning en verwerking is voldoende om te voorzien in de vraag. • Aanleg van nieuwe fossiele infrastructuur voor de exploratie, winning en verwerking van olie & gas wordt niet meer noodzakelijk geacht. • Schepen die technisch zijn ontworpen enkel voor de aanleg van fossiele infrastructuur worden derhalve ook niet meer noodzakelijk geacht. • Schepen die technisch zijn ontworpen enkel voor het transport van brandstoffen worden niet meer noodzakelijk geacht. <p><u>Voorbeelden EKV-portefeuille</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pipe laying vessel. • Chemicaliëntanker voor offshore olieplatform. • Binnenvaartschip voor vervoer brandstoffen. • Baggerschip met als enkel doel aanleg van single-purpose fossiele infrastructuur. 	<p><u>Onderbouwing</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunende diensten (zoals transport van personeel, beveiliging van olieplatform) dragen niet bij aan de verlenging van de economische levensduur. Deze schepen opereren vanwege veiligheid, surveillance en voorkomen van calamiteiten op offshore locaties. • Bovendien worden schepen ook ingezet voor andere doeleinden dan enkel de fossiele infrastructuur, zoals de havenoperaties, offshore wind en surveillance. • Investerings in bestaande fossiele infrastructuur blijven nodig. Bestaande infrastructuur dient veilig en goed onderhouden te blijven tot aan herbestemming of ontmanteling • Er is milieuwinst te behalen bij verbeterde milieuprestatie van bestaande infrastructuur (bijv. groene service-schepen). • De scheepsbouw maakt een transitie naar net-zero door volgens een eigen transitie-pad. Nederlandse scheepsbouwers lopen hierbij internationaal voorop. <p><u>Voorbeelden EKV-portefeuille</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fast Crew Supply Vessel met als eerste inzet diensten voor bestaande infrastructuur. • Platform Supply Vessels met als eerste inzet diensten voor bestaande infrastructuur. • Patrol and surveillance vessels. • Oil Spill Recovery Vessels. • Werkboten (sleepboten) en baggerschepen die voor meerdere doeleinde ingezet kunnen worden (o.a. multipurpose havens en bestaande single purpose havens). • Randvoorwaardelijke werkzaamheden voor de beveiliging en veiligheid van bestaande offshore operaties (sleepboten en werkboten voor sleep- en salvagediensten, oil spill recovery, surveillance (evenals Search and Rescue), • Personeelstransportvaartuigen (CTVs) • Groene LNG barges,
<p><u>Maritieme gerelateerde infrastructuur</u></p> <p>Geen steun voor aanleg of uitbreiding van single purpose havens (incl. toegangskanalen) t.b.v. de fossiele energie</p>	<p>Uitzondering mogelijk voor onderhoud aan bestaande single purpose havens (t.b.v. fossiele energie sector). Ook de</p>

sector en voor uitbreiding multi purpose havens (incl. toegangskanalen) waarbij de uitbreiding alleen is bestemd voor de verwerking en/of op-of overslag ten behoeve van de fossiele energie sector.	aanleg en onderhoud van multipurpose havens blijft mogelijk.
<p>Onderbouwing</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestaande capaciteit voor de winning en verwerking is voldoende om te voorzien in de vraag. • Aanleg van nieuwe fossiele infrastructuur (zoals havens) voor verwerking van olie & gas wordt niet meer noodzakelijk geacht. <p>Voorbeelden EKV-portefeuille</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanleg van een haven ten behoeve van verwerking van olie en gas. • Aanleg toegangskanaal voor een haven ten behoeve van verwerking van olie en gas. 	<p>Onderbouwing</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestaande haveninfrastructuur dient veilig en goed onderhouden te worden. Dat geldt ook voor andere diensten en functies in havens waaronder op- en overslag van goederen en levensmiddelen, kustbeveiliging etc., Investerings in multipurpose havens blijven nodig. <p>Voorbeelden EKV-portefeuille</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderhoudsbaggerwerk van havens en toegangskanalen. • Aanleg van multipurpose havens en toegangskanalen.

<p>Overige uitzonderingen</p>
<p>Europese leveringszekerheid Uitzonderingen op korte termijn mogelijk in lijn met REPowerEU t.b.v. Europese leveringszekerheid van olie en gas, zoals LNG terminals en pijpleidingen. In 2023 opnieuw te beoordelen</p>
<p>Onderbouwing</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verminderen van ongewenste Europese afhankelijkheden van (met name Russisch) olie en gas door diversificatie i.c.m. versnelling van de energietransitie. • LNG terminals en infrastructuur die worden gebouwd voor bestaande LNG bronnen moeten zo veel mogelijk hydrogen ready zijn. <p>Voorbeeld</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een uitzondering voor schepen die kritisch onderdeel zijn van de waardeketen en leveringszekerheid. Denk aan LNG-tankers voor de Europese import van gas uit regio's als UAE of Afrika.